

РЕШЕНИЕ

№ 6475

гр. София, 10.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 79 СЪСТАВ, в публично заседание на петнадесети февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Цв. М.

при участието на секретаря Т. Ц.
като разгледа докладваното от Цв. М. Гражданско дело № 20231110151389
по описа за 2023 година

Предявени са установителни искове с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 430, ал. 1 и 2 ТЗ, вр. чл. 86, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 9 ЗПК за признаване за установено съществуването на парични задължения в размер на сумите, както следва: 1 960,41 лв., представляваща главница по договор за потребителски кредит № 40007196043 от 21.12.2021 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението по чл. 410 ГПК – 27.06.2023 г. до окончателното плащане, 708,70 лв., представляваща договорна възнаградителна лихва за периода от 15.03.2022 г. до 05.04.2023 г.; 364,76 лв., представляваща мораторна лихва за периода от 16.01.2022 г. до 05.04.2023 г.; 118,46 лв., представляваща мораторна лихва за периода от 05.04.2023 г. до 27.06.2023 г., за които суми по ч. гр. дело № 35495/2023 г. по описа на СРС, 79 състав, е издадена заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК от 06.07.2023 г., както и кумулативно обективно съединени осъдителни искове с правно основание чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД за заплащане на сумите, както следва: 576,63 лв., представляваща възнаграждение за закупена и ползвана услуга за приоритетно одобряване и отпускане на кредита и 1 251,24 лв., представляваща възнаграждение за закупена и ползвана услуга „..... за едностранна промяна на погасителния план по инициатива на клиента, ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението по чл. 410 ГПК – 27.06.2023 г. до окончателното плащане.

Ищецът твърди, че между него и ответницата Е. К. Х. е сключен договор за потребителски кредит № 40007196043 от 21.12.2021 г., по силата на който ѝ е предоставил сумата от 2 100 лв., която е следвало да бъде върната чрез 23 равни месечни погасителни вноски в размер от по 128,21 лв. всяка и 25-та изравнителна погасителна вноска в размер на 127,96 лв., ведно с уговорена договорна възнаградителна лихва и падежна дата всяко 15-то число на месеца, при краен срок за изпълнение – 15.12.2023 г. Поддържа, че надлежно е изпълнил задълженията си по договора, отпускаяки уговорената главница по посочения от ответника начин – по банков път, за което е съставен документ за паричен превод № 06702997006496/21.12.2021 г., като същата е извършила плащания в общ размер на 424,00 лв., послужили за погасяване на част от задълженията по договора, поради което непогасени са останали сумите, както следва: 1 960,41 лв. - неплатена главница, 708,70 лв. - договорна

възнаградителна лихва за периода от 15.03.2022 г. до 05.04.2023 г.; 364,76 лв., представляваща мораторна лихва за периода от 16.01.2022 г. до 05.04.2023 г., както и 118,46 лв., представляваща мораторна лихва за периода от 05.04.2023 г. до 27.06.2023 г. Допълва, че на основание чл. 15 от Общите условия ответникът се е възползвал от възможността да избере допълнителни услуги съответно за приоритетно одобряване и отпускане на кредита и едностранна промяна на погасителния план по инициатива на клиента, за които се дължи отделно възнаграждение, платимо като част от всяка от месечните погасителни вноски. Твърди, че за част от вземанията е издадена заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК, но длъжника е възразил, поради което има правен интерес от предявените установителни искове по отношение на тях, а за друга част от вземанията заявлението за издаване на заповед за изпълнение било отхвърлено, поради което има интерес от предявяването на осъдителен иск по отношение на тях при условията на чл. 415, ал. 1, т. 3 ГПК, или за сумите, както следва: 576,63 лв. - възнаграждение за закупена и ползвана услуга за приоритетно одобряване и отпускане на кредита и 1 251,24 лв. - възнаграждение за закупена и ползвана услуга „.... за едностранна промяна на погасителния план по инициатива на клиента. Иск да бъде признато за установено, че ответникът му дължи претендираните суми, както и да бъде осъден да му заплати претендираните такива. Претендира и разноски.

В срока по чл. 131, ал. 1 ГПК ответницата Е. К. Х. е подала отговор на исковата молба, с който оспорва исковете. Оспорва наличието на облигационно правоотношение с ищеца, въз основа на което да се претендират процесните вземания, тъй като не е доказано реалното усвояване на сумата по договора в размер на 2 100,00 лв. Отправя искане по реда на чл. 183 ГПК. Излага доводи за недействителност на договора за кредит поради нарушение на чл. 10 и чл. 11 ЗПК, които регламентират задължителните реквизити, които следва да съдържа. Оспорва да е изпълнено изискването за подписване на общите условия на всяка страница, поради което счита договорът за кредит за недействителен на основание чл. 22 ЗПК. Сочи, че същият не отговаря на изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, тъй като посочването на цифровата стойност на ГПР-то не е недостатъчно, доколкото следва да има изчерпателно изброяване на всички разходи, които го формират, респ. които потребителят следва да направи. Оспорва да е посочен методът на изчисляване на ГПР-то, което счита за самостоятелно основание за недействителност на договора за кредит. Счита, че в посочения ГПР не са включени като разходи и таксите за начислените допълнителни услуги, което е в противоречие с чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК и практиката на СЕС, което се приравнява на липса на ГПР. Сочи, че не става ясно каква част от отделните вноски представлява главница, лихва и такса за обслужване на кредита. Навежда довод за допуснато нарушение и на чл. 11, т. 12 ЗПК, както и ч. 11, ал. 1, т. 20, т. 23 и т. 24 ЗПК, тъй като не е предвидена възможност за право на отказ от договора от страна на потребителя. Счита за нищожни и отделните клаузи на договора за кредит, регламентиращи възможността за начисляване на договорна лихва поради противоречие с добрите нрави, на основание чл. 26, ал. 1, пр. 3 ЗЗД. Позицията се на последиците, уредени в чл. 23 ЗПК, а именно, че в случай, че договорът за потребителски кредит е недействителен, потребителят следва да дължи единствено чистата стойност на кредита. Счита начисленият лихвен процент за неправомерно завишен и в противоречие с добрите нрави. Твърди, че е допуснато нарушение и на чл. 19, ал. 4 ЗПК, тъй като размерът на договорната лихва е едностранно определен и надвишава трикратния такъв на законната лихва, а освен това се е стигнало до значителна нееквивалентност на насрещните престации. Допълва, че клаузите, уреждащи възможността за начисляване на допълнителни услуги „Факс“ и „....., също са недействителни поради противоречието им с чл. 10а, ал. 3 ЗПК. Навежда довод за изтекла погасителна давност. С тези съображения отправя искане за отхвърляне на предявените искове. Претендира и разноски.

Съдът, като съобрази доводите на страните и събраните по делото доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира за

установено следното от фактическа и правна страна:

По установителните искове с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 430, ал. 1 и 2 ТЗ, вр. чл. 86, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 9 ЗПК.

Основателността на исковите се обуславя от установяване от ищеца наличието на следните предпоставки: 1/ валидно облигационно правоотношение между него и ответника по силата на договор за потребителски кредит № 40007196043 от 21.12.2021 г., в който уговорените клаузи са валидни, като са индивидуално уговорени, съответно не са неравноправни и не противоречат на императивните материални правни норми и правилата на добросъвестността, разбираана като честното и добросъвестно поведение при сключването и изпълнението на договори в гражданския оборот; 2/ изпълнение на задължението си за предоставяне на заемната сума, предмет на договора, в полза на ответника, който да е усвоил същата; 3/ валидно постигната уговорка за връщане на кредита с надбавка лихва; 4/ основанийето, от което произтичат твърдяните допълнителни услуги, които реално да се били предоставени, както и дължимото за тях възнаграждение; 5/ настъпване на изискуемостта на вземанията, както и техния размер. При установяване на посочените обстоятелства, в тежест на ответника е да установи плащането на процесните суми.

С определение от 15.11.2023 г. съдът е отделил за безспорно и ненуждаещо се от доказване обстоятелството относно сключването на процесния договор за потребителски кредит № 40007196043 от 21.12.2021 г. с твърдяното съдържание.

Нещо повече, за установяването му свидетелстват и представените по делото писмени доказателства – стандартен договор за потребителски кредит, общи условия към него, погасителен план, искане за отпускане на кредит, стандартен европейски формуляр и др.

От предметното съдържание на договора става ясно, че кредиторът предоставя на клиента Е. К. Х. сумата от 2 100 лв., при следните условия: срок от 24 месеца, размер амесечната погасителна вноска от 128,21 лв., ГПР – 49,13 %, годишен лихвен процент – 41,00 %, или 0,11 % на ден. Изрично в договора е отбелязано, че клиентът е поискал да закупи допълнителна незадължителни услуги – право на приоритетно разглеждане и изплащане на потребителски кредит и „.... – право на промяна на погасителния план, като възнаграждението за ползване на същите се равнява съответно на 630 лв. и на 1 365 лв., които суми са платими като част от отделните месечни погасителни вноски за погасяване на кредита. Фактът на сключване на процесния договор за потребителски кредит се предхожда от подаването от страна на клиента Е. К. Х. на искане за отпускане на кредит и стандартен европейски формуляр (СЕФ) от 21.12.2021 г., в които са отразени конкретните параметри на кредита, а именно: размер на отпуснатата сума – 2 100 лв., начина на усвояване (по банкова сметка, в брой или на каса на „....), срока на договора - 24 месеца, общата сума, която следва да се заплати – 3 076,79 лв., фиксиран лихвен процент – 41,00 %, годишен процент на разходите – 49,13 % и др. В случая, от страна на ответницата липсва оспорване относно авторството на положените от нейно име подписи върху така обсъдените писмени доказателства, даващи началото на облигационната ѝ обвързаност с ищеца, а именно: договор за потребителски кредит № 40007196043 от 21.12.2021 г., искането за отпускане на кредит и стандартен европейски формуляр (СЕФ) от 21.12.2021 г., поради което съдът приема, че съдържащите се в него изявления изхождат от нея, поради което я обвързват. В същото време обаче, доколкото се касае за реален договор, то неговото действие е обусловено не само от постигането на съгласие между страните, но също така и от реалното предаване на кредитополучателя на сумата, предмет на договора. В случая, съдът приема, че ангажираните по делото доказателства не са годни да установят факта на реално предаване на заемната сума в размер на 2 100 лв., предмет на договора за кредит, от кредитодателя в полза на клиента. Това е така, доколкото от т. 3 на стандартния европейски формуляр стават ясни единствено възможните начини за усвояване на същата, а именно: по банкова сметка

или в брой (плащането на каса на „.... е приложимо единствено за кредити в размер до 1 000 лв., какъвто настоящият случай не е), без обаче да се установява каква е била конкретната уговорка в тази насока. В случая, от съдържанието на самия договор не може да се извлече наличието на изрична клауза, удостоверяваща предаването на заемната сума в брой, в който случай би могло да се направи извод, че в тази част същият има характер на разписка. Нещо повече, дори да се приеме, че това е следвало да стане по банков път, както се твърди от ищеца в обстоятелствената част на исковата молба, за установяване на посоченото обстоятелство той е ангажирал единствено извлечение № 244/21.12.2021 г. от банкова си сметка (л. 19 от делото), в което е отразено, че същата е кредитирана със сумата от 2 100 лв. с посочено основание „40007196043“ и получател: Е. К. Х., само въз основа на което обаче не може да се направи категоричен извод, че отразената в него сума действително е постъпила по банковата сметка на ответницата. В случая, с отговора на исковата молба от страна на Е. К. Х. е направено изрично оспорване относно факта на усвояване на заемната сума от нейна страна, поради което в тежест на ищеца е да установи при условията на пълно и главно доказване факта на отпускане на заемната сума в полза на ответницата, до какъвто извод обаче не се достига само въз основа на обсъденото по-горе извлечение от банкова сметка, тъй като от значение при плащането по банков път е моментът на заверяване на сметката на кредитора – арг. чл. 75, ал. 3 ЗЗД, а данни в тази насока не са ангажирани. Този извод не се разколебава и с оглед твърденията на ищеца за извършено плащане на част вноските по кредита от страна на ответницата, което в случай, че се установи да е така, би представлявало конклюдентно признание от относно усвояването на заемната сума от нея, тъй като по делото не са ангажирани доказателства в тази насока, поради което изявлението на ищеца в този смисъл би съдържало изгодни за него факти, които не се ползват с доказателствена стойност. Следва да се отбележи, че с доклада по делото от 15.11.2023 г. съдът е указал на ищеца, че не сочи доказателства относно начина на формиране и размера на исковите суми, но въпреки това до приключване на съдебното дирене той не е предприел активни процесуални действия в тази насока. В случая, направеното от него със становището от 14.02.2024 г., докладвано в открито съдебно заседание на 15.02.2024 г., доказателствено искане по реда на чл. 190 ГПК, което съдът е оставил без уважение, не представлява годен доказателствен способ, въз основа на който да се установи факта на усвояване на заемната сума от ответницата, тъй като с него се цели задължаване на насрещната страна да представи намиращ се в нея документ, а в случая няма основание да се счита, че именно Х. разполагала с извлечение от банковата ѝ сметка, а не търговската банка, която я обслужва, за да се приеме, че това доказателствено искане е следвало да бъде уважено. Отделно от посоченото, при изначално заявено от нейно име оспорване относно факта на усвояването на заемната сума, няма основание да се приеме, че тя следва да разполага с документа, чието представяне ищецът е претендирал. При наличието на изрично заявено оспорване от страна на ответницата относно факта на усвояване на заемната сума в тежест на ищеца е било да ангажира годни доказателства в процеса, установяващи така твърдяното от него обстоятелство, съставляващо един от елементите от фактическия състав на сключване на процесния договор за кредит, което обуславя извод, че същият не е доказал пораждането на действието на същия.

Изложеното обосновава извод, че предявените от ищеца кумулативно обективно съединени установителни искове с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 430, ал. 1 и 2 ТЗ, вр. чл. 86, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 9 ЗПК са неоснователни и следва да бъдат отхвърлени изцяло, без да бъдат обсъждани останалите изложени от ответника доводи за недължимост на исковите суми.

По осъдителните искове с правно основание чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД.

Основателността на исковете се обуславя от установяване от ищеца наличието на следните предпоставки: 1/ валидно облигационно правоотношение между него и ответника по силата на договор за потребителски кредит № 40007196043 от 21.12.2021 г., в който

уговорените клаузи са валидни, като са индивидуално уговорени, съответно не са неравноправни и не противоречат на императивните материални правни норми и правилата на добросъвестността, разбрана като честното и добросъвестно поведение при сключването и изпълнението на договори в гражданския оборот; 2/ основанийето, от което произтичат твърдяните допълнителни услуги, които реално да се били предоставени, както и дължимото за тях възнаграждение.

В случая, процесният договор за потребителски кредит е сключен на 21.12.2021 г., като породените от него отношения се регулират от специалните правила на Закона за потребителския кредит (ЗПК), в сила от 12.05.2010 г.

Съгласно чл.10а ЗПК кредиторът може да събира от потребителя такси и комисиони за допълнителни услуги, свързани с договора за потребителски кредит, но не може да изисква заплащане на такси и комисиони за действия, свързани с усвояване и управление на кредита, като съгласно ал. 4 видът, размерът и действието, за което се събират такси и/или комисиони, трябва да бъдат ясно и точно определени в договора за потребителски кредит. Видно от твърденията, изложени в обстоятелствената част на исковата молба такса е за получаване на приоритетно становище по искането за отпускане на потребителски кредит, а такса „.... предоставя възможност на кредитополучателя да прави едностранни промени в уговорения погасителен план. Видно от описанието и двете услуги са свързани с усвояване и управление на кредита, поради което събирането на такси за същите е забранено по силата на сочената разпоредба на ЗПК. По отношение на такса „.... следва да се има предвид още, че тя се дължи дори и кредитополучателят да не се възползва нито веднъж от тази услуга, което е в противоречие с добрите нрави и води до неоснователно обогатяване на кредитора за негова сметка, както и води до значително неравноправие между тях. Ето защо, налице е нарушение на разпоредбата на чл.10а ЗПК, което обуславя недействителност на договора за потребителски кредит, респ. общите условия към него, в частта относно такса за приоритетно одобряване и отпускане на кредита в размер на 576,63 лв. и такса „.... за едностранна промяна на погасителния план по инициатива на клиента в размер на 1 251,24 лв., поради противоречието им с чл. 21, ал. 1 ЗПК, според който всяка клауза в договор за потребителски кредит, имаща за цел или резултат заобикаляне изискванията на този закон, е нищожна.

При това положение предявените от ищеца кумулативно обективно съединени осъдителни икове с правно основание чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД също са неоснователни и следва да бъдат отхвърлени изцяло.

По отговорността за разноски:

В съответствие със задължителните разяснения, дадени с т. 12 на ТР № 4/18.06.2014 г. по тълк. дело № 4/2013 г., ОСГТК, ВКС, съдът следва да се произнесе по разпределението на отговорността за разноски в заповедното и исковото производство. Предвид изхода на спора – цялостна неоснователност на предявените икове, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, вр. чл. 38, ал. 2 ЗАДв ищецът следва да бъде осъден да заплати сумите, както следва: 457,62 лв. - в полза на адв. Светломира Димитрова за адвокатско възнаграждение за осъществено безплатно процесуално представителство по ч. гр. дело № 35495/2023 г. по описа на СРС, 79 състав, определено по реда на чл. 7, ал. 7, вр. ал. 2, т. 2 от Наредба № 01/09.07.2004 г., както и 798,02 лв. - в полза на адв. Е. К. за адвокатско възнаграждение за осъществено безплатно процесуално представителство в исковото производство, определено по реда на чл. 7, ал. 2, т. 2 от горната Наредба. В случая, релевираните от процесуалните представители на ответницата възражения във връзка с приложението на чл. 2, ал. 5 от Наредба № 1/09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения съдът счете за неоснователни. Това е така, тъй като задължителната практика на ВКС, която настоящия състав споделя, а именно: Определение № 60345 от 11.10.2021 г. по ч. гр. д. № 3103/2021 г. по описа на III гр. о. и Определение № 10 от 13.01.2020 г. по ч. гр. д. № 4908/2019 г. по описа на III гр. о.,

възприема разбирането, че размерът на адвокатското възнаграждение следва да се определи върху общия материален интерес по делото, а не за всеки иск по отделно. В същия смисъл е и Определение № 29 от 20.01.2020 г. по ч. т. д. № 2982/2019 г. по описа на II т. о. на ВКС, в което е направено и разграничение, че когато с една искова молба са предявени от един ищец срещу определен ответник в обективно кумулативно съединение оценяеми искове, интересът, върху който следва да се определи минималният размер на адвокатското възнаграждение, е сборът от цената на всички искове. В случая, при определяне на следващото се в полза на адв. Светломира Димитрова и адв. Е. К. адвокатски възнаграждения съдът съобрази така изложените разяснения. С оглед изхода на спора, сторените от ищеца разноски следва да останат за негова сметка.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявените от, ЕИК, със седалище и адрес на управление:, вх. В, срещу Е. К. Х., ЕГН, с адрес:, установителни искове с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 430, ал. 1 и 2 ТЗ, вр. чл. 86, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 9 ЗПК за признаване за установено съществуването на парични задължения в размер на сумите, както следва: **1 960,41 лв.**, представляваща главница по договор за потребителски кредит № 40007196043 от 21.12.2021 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението по чл. 410 ГПК – 27.06.2023 г. до окончателното плащане, **708,70 лв.**, представляваща договорна възнаградителна лихва за периода от 15.03.2022 г. до 05.04.2023 г.; **364,76 лв.**, представляваща мораторна лихва за периода от 16.01.2022 г. до 05.04.2023 г.; **118,46 лв.**, представляваща мораторна лихва за периода от 05.04.2023 г. до 27.06.2023 г., за които суми по ч. гр. дело № 35495/2023 г. по описа на СРС, 79 състав, е издадена заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК от 06.07.2023 г.

ОТХВЪРЛЯ предявените от, ЕИК, със седалище и адрес на управление:, вх. В, срещу Е. К. Х., ЕГН, с адрес:, осъдителни искове с правно основание чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД за заплащане на сумите, както следва: **576,63 лв.**, представляваща възнаграждение за закупена и ползвана услуга за приоритетно одобряване и отпускане на кредита и **1 251,24 лв.**, представляваща възнаграждение за закупена и ползвана услуга „.... за едностранна промяна на погасителния план по инициатива на клиента, ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението по чл. 410 ГПК – 27.06.2023 г. до окончателното плащане.

ОСЪЖДА, ЕИК, със седалище и адрес на управление:, вх. В да заплати в полза на адв., ЕГН, с адрес на кантората: (офис – партер), на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, вр. чл. 38, ал. 2 ЗАДв, сумата от **457,62 лв.**, представляваща адвокатско възнаграждение за осъществено безплатно процесуално представителство в производството по ч. гр. дело № 35495/2023 г. по описа на СРС, 79 състав.

ОСЪЖДА, ЕИК, със седалище и адрес на управление:, вх. В да заплати в полза на адв. ... К., ЕГН, с адрес на кантората: (офис – партер), на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, вр. чл. 38, ал. 2 ЗАДв, сумата от **798,02 лв.**, представляваща адвокатско възнаграждение за осъществено безплатно процесуално представителство в исковото производство.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчване на препис на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____